

KÜLÖNFÉLÉK.

Podhradszky András Coburg hercegi uradalmi erdőigazgató kitüntetése. Lapunk megfelelő rovatában olvashatjuk, hogy *Podhradszky* András erdőigazgató nyugalomba vonul. Egyidejűleg vettük a hirt, hogy a szász Coburg gothai uralkodó herceg *Podhradszky* András erdőigazgatót a szász Ernő herceg-féle házirend középkeresztjével tüntette ki. Távozásával s kitüntetésével kapcsolatban nem mulaszthatjuk el, hogy néhány szóval meg ne emlékezzünk érdemdús munkásságáról, az erdőgazdaság terén kifejtett közismert sikeres tevékenységről.

A hercegi uradalmak igazgatásának átvétele után rövidesen magyarrá teszi az eddig német erdészeti tisztikart, az ügyvitelt. A belterjes erdőgazdálkodás bevezetésével elévülhetlen érdemeket szerzett; a házilagós kitermelésnek már a multban is előharczosa volt s ennek sikeres behozatalával jelentékenyen emelte a hercegi uradalmak jövedelmeit. Ki kell emelnünk ezek mellett az erdőművelés terén szerzett azt a nagy érdemét, hogy a havasalji régióban az erdőtenyészet határát következetes munkával s kiváló szakértelemmel a szó szoros értelmében feljebb tolta s így uj, eddig hasznavehetlen területeket hódított meg az erdőgazdaság számára. Kivánjuk, hogy e jól megérdemelt nyugalomban soká élvezhesse munkásságának gyümölcseit!

Az erdeifenyő egy uj betegségéről. *Schuster* Frigyes német erdőtanácsos a „*Jahrbuch der Naturwissenschaften*“ 1911—12. évi kötetében az erdeifenyő egy uj betegségéről ír, melyet Németországban főleg 1909-ben figyeltek meg. A betegség szimptomáit nagyjában így írja meg: Egyes fákön a fiatalabb hajtásu tűlevelek pirosas-ibolyaszínűekké váltak. A színváltozás a tű csúcsán kezdődött, de nem terjedt el az egész tűre; a tű töve

megtartotta zöld színét. Viszont a jelenség nem terjedt el egyenletesen az egész fán, csak egyes helyekre szorítkozott. *Tubeuf* és *Münch* müncheni tanárok megfigyelés alá vették az ilymódon megbetegedett fákat és megállapították, hogy a megtámadott tűleveleken ősszel ibolyaszínű foltok támadtak, melyek később elbarnultak; az így megbetegedett helyeken pedig apró gombácskákat észleltek. Télen néhány ágacskát vágtak le megfigyelés végett és ezek tűlevelein szintén észleltek tavasszal gombácskákat. Az elszintelenedés határán széles sáv mutatkozott, mely gyantával átitatva is átlátszó volt. A mikroszkópiai vizsgálat kimutatta, hogy a foltokat gombák okozzák, melyek a tűlevél epidermisze alatt helyeződnek el; az epidermiszt — megérve — átütik és spóráikat kiszórják. Oly tűleveleken, melyeket tél idején vágtak a fákról és vittek be a meleg szobába, ugyancsak kifejlődtek a gombák és spóráik. Még mesterséges tenyésztéssel is sikerült a spórákat vízben megcsiráztatni. Nem sikerült azonban a két nevezett megfigyelőnek az u. n. *peritheciumokat* kísérletileg kitenyészteniök, vagy a szabadban megtalálniok. *Münch* azt tartja, hogy ez a gomba a *Hendersonia* genuszhoz tartozik, de mivel ez a gombácska a genusz eddig ismeretes két fajától eltérő, új specziesnek tekintendő, melynek a kutatók a *Hendersonia acicola* nevet adták.

A betegség ujabban csak szórványosan fordult elő Németországban és a kár, melyet okozott, eddig még nem tekintélyes; mindössze azon ágak, melyeket tömegesebben lepett el a gomba, elhaltak, sőt néhány fa teljesen ki is pusztult. A megfigyelés tovább tart és jó volna, ha nálunk is megfigyelnék, vajjon fel-lepett-e már valahol, vagy sem. (F.)

Szlavóniai tölgyfaeladás. A szlavóniai szávamenti koros tölgyesek értékesítése iránt ez évben hirdetett második nagybörmű nyilvános versenytárgyalás folyó évi október hó 8-án zajlott le, amennyiben e napon került eladásra a bródi vagyonszélesség gazdasági hivatala által, a fenhatósága alá tartozó négy erdő-gondnokság kerületében összesen 26, összesen 636·59 kat. hold kiterjedésű vágásterületen található összesen 10.148 drb., összesen 54.820 m^3 műfára felbecsült koros tölgytörzs, amelynek kikiáltási ára gyanánt vett becsértéke összesen 2,755.475 K volt.

A megtartott nyilvános versenytárgyalás a háborus hírek daczára élénk részvét mellett folyt le.

Az eladásra került 26 vágásterületen található tölgyfaanyag megvétele iránt összesen 33 fakereskedői cég nyújtott be ajánlatot, amelyek némelyike nemcsak több, de valamennyi eladásra került vágásra is tett ajánlatot.

Az eladásra került összes 26 vágás eladatott és a fent jelzett becsléssel szemben összesen 3,806.042 K vételár, tehát 38·1⁰/₁₀₀ tul-fizetés éretett el.

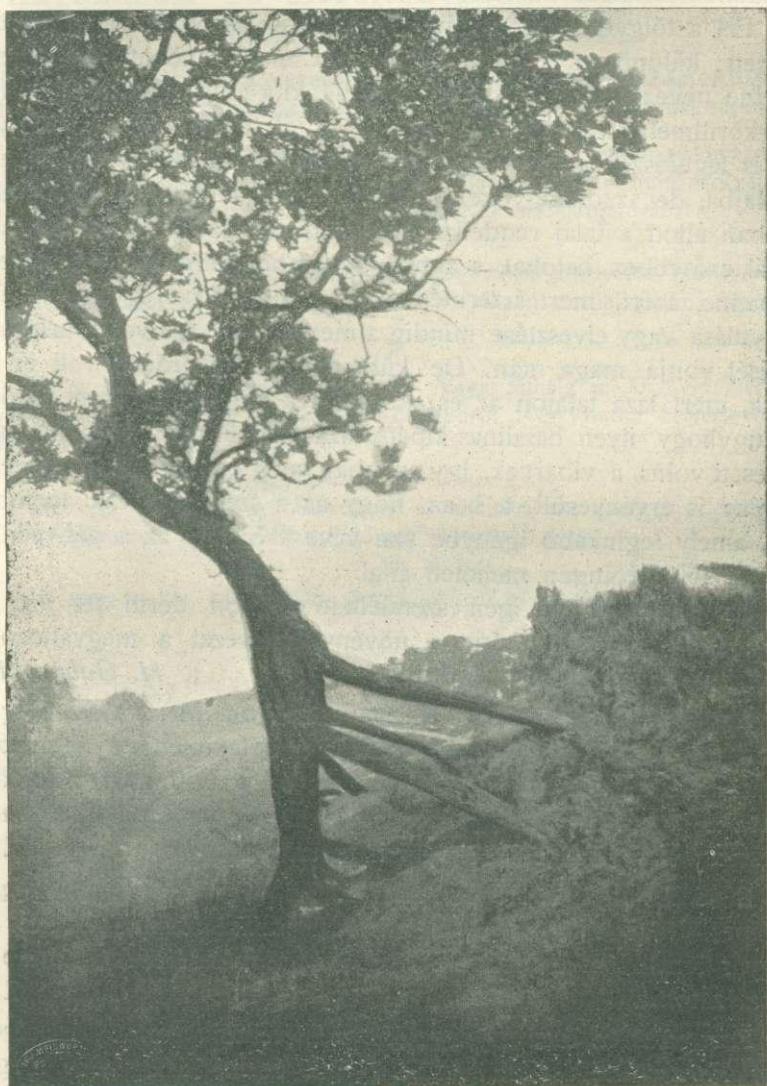
Végigtekintve a benyújtott ajánlatokon, mindenekelőtt szembe-ötölő, hogy az itteni exportra dolgozó nagyobb és régi fakereskedő cégek a versenyből nem kerültek ki győztesként, amennyiben csak egynémelyike jutott nagy erőlködéssel egy vágásterülethez, az eladásra került vágások zömét pedig a kisebb fakereskedők vásárolták meg, akiknek egynémelyike öt vágásterületnek is lett a vevője.

Ezenkívül új jelenség az is, hogy a külföldi és pedig német-országi azon fakereskedő cégek, amelyek eddig kivitelre szánt kész fűrészáru kitermeléséhez szükséges rönköltölgyfát másod-kézből, azaz az itteni nagyobb fakereskedő cégektől vásárolták meg, a most megtartott versenytárgyaláson maguk tettek az eladásra került vágások faanyagára ajánlatokat s a versenyből győztesként is kerültek ki, úgyhogy egynémelyike három vágásterületnek is lett a vevője.

A m. kir. kincstár részéről szeptember hó 24-én megtartott tölgyfaeladás eredménye, felülfizetés százaléka tekintetében, ugyan kedvezőbbnek látszik, de végeredményben a két eladás között alig van különbség, mert a bródi vagyonköztség részéről áruba bocsátott vágások faanyagának minősége a kincstári eladott vágások faanyaga minőségénél sokkal kiválóbb, így a faanyag becsértéke természetesen magasabb is volt.

Bokor Róbert.

Csupaszgyökerű tölgy. *Fonyód* község határában, a Balaton partja feletti magaslat szegélyén az ottani kápolna közelében áll egy kocsántalan tölgyfa, melynek tövéből az eső idővel lemosta a laza, homokos talajt, úgyhogy a viszonyokhoz alkalmazkodott gyökérzete tisztán láthatóvá vált, s olyan sajátságos, olyan külö-

A fonyódi csupaszgyökerű tölgy.

nös alakot kölcsönzött neki, amely a forró égöv légygyökere *Pandanus candelabrum* nevű fás növényére élénken emlékeztet.

Ezt a tölgyet tehát tisztán csakis külső hasonlatossága, helyesebben: különösen fejlődött gyökérzete miatt Pandanusz-tölgynek lehetne nevezni. Hogy hogyan fejlődik ki a tölgy gyökérzete rendes körülmények között, azt nagyon is jól tudjuk. Ennél a tölgy-nél is legelőször a sziv- vagy vezérgyökér hatolt be legmélyebben a talajba, de az oldalgyökerek részére csak félhenger- vagy félkupban állott a talaj rendelkezésre, amelybe azután egyoldalulag annál erősebben hatoltak s annál vaskosabb méretekben fejlődtek ki benne, azért, mert a természet törvénye szerint egy szerv elsatnyulása vagy elvesztése mindig a megmaradó szervek tökéletesebülését vonja maga után. De különben is létkérdése volt ez a fának, mert laza talajon az északi szélnek nagyon is kitett lejtőn áll, úgyhogy ilyen hatalmas kipányvázás nélkül már régen áldozatul esett volna a viharoknak. Így azonban még egy másik természeti törvény is érvényesült, t. i. az, hogy az a szerv fejlődik legjobban, amely leginkább igénybe van véve s bizony az a pár oldalgyökér sok tréningen mehetett által.

Ez mindenesetre igen szemléltető módon deríti fel azt a tényt, hogy mennyire képes a növényi szervezet a megváltozott életviszonyokhoz alkalmazkodni.

H. Gabnay F.

Angol erdészeti tanár Magyarországon. Mr. *Fraser Story*, a bangori „University College” tanára megtekintette a selmeczbányai erdészeti főiskola gyűjteményeit és a lipótvári főerdőhivatal és a máramarosszigeti erdőigazgatóság kezelése alá tartozó kinestári birtok erdészeti viszonyait tanulmányozta. (L.)

Erdőtörvényünk Argentínában. Az argentinai köztársaság, budapesti főkonzulátusa útján tanulmányozás céljára elkérte a magyar birodalom erdészetére vonatkozó törvényeket és fontosabb szabályzatokat. (L.)

Faragó Béla őszi árjegyzéke. Felkértünk annak közlésére, hogy *Faragó Béla* (Zalaegerszeg) őszi csemeteárjegyzéke megjelent s hogy kívánatra azt mindenkinek szívesen megküldi.

